

VII

В перемиськім здиханаті
Серед скал і перепон
Жив преславний ботокуда,
Звавсь Нещасний Соломон.

Муж великий во язиці —
Ботокуди всі великі,
Кожний в чім-будь. От заким
Почались за обряд крики,

Соломон зібрав до себе
Із цілого здиханату
Ботокудів. Як зійшлись,
Він казав заперти хату,

Заслонити вікна й так
До згромаджених промовив:
«Ботокуди, стережімсь,
Бо чорт лапку нам зготовив!

Слушайте, яку покусу
Наводив сам бог на мене!
Слушайте й огнем надії
Серце розпалить студене.

В третій день святого посту
Ліг я, трошки піднапилий,—
Ну, і ось які два сни
Божественні ми ся снили.

Десь ніби я в церкву входжу,
Придивляюсь — що за диво!
Не свої якісь ікони,
Та й стоїть вся церков криво.

Ба гляджу — іде священик,
Причякнув вам та й так тихо
Молиться, лиш раз хреститься...
«Ов! — гадаю.— Що за лихо!»

Слухаю: органи грають!
Хлопаки дзвінками дзвонять,
Люди раз в раз то клякають,
То встають!.. Гадаю: «Он як!

Певно, я в костьолі!»... Ні!
Придивляюсь — на іконі
Є святий Никола й Юрій,
Що гадюку взяв під коні.

Я задеревів. Аж чую —
Кличе 'д мені голос з неба:
«Най такий буде ваш обряд!»
«Ні, такого нам не треба,

Господи!» — відмовив я.
«Чому, хіба ж вам сей поганий?» —
Знов питає голос з неба,
І вторують му органи.

«Я не кажу, — відповідь я, —
Щоб поганий, сохрани бже,
Але совість ботокудська
Зжитись з ним ніяк не може».

«А як я вам сам накажу,
Зробите по моїм слові?»
«Господи, ми й против тебе
За свій обряд стать готові!»

Отоді просяла церков
Світом велієм без міри,
І пронісся голос: «Радуйсь,
Мужу кам'яної віри!»

Так твердого обрядовства,
Як в тім смирнім ботокуді.
Не було ні в Авраамі,
Ані в Якові, ні в Юді.

Тож за тебе й через тебе
Весь той рід благословлю я.
Стійте вічно при однім
І співайте алілуя!

В вашім краї най повік
Релігійних війн не буде!
Не за віру, а за обряд
Мете битись, ботокуді!

І стоятимете твердо,
Хоть би як враги вас тисли,
Не за зміст, а йно за форму,
За слова, а не за мислі.

Мов апостолам, даю вам
Дар пречудний і великий:
Глаголати всуміш всіми
Іностраними язики.

А тобі, Нещасний Соло-
Моне, чудний дар даю я,
Дар пророцтва,— лиш співай
Без упину аліуя».

Ледве втих небесний голос,
Аж гляджу — кругом змінилось:
З храму шезло все латинство,
Православне все зробилось.

Всі ікони візантійські,
З сонцем, місяцем, звіздами,
Попри мене йдуть ереї
З отакими бородами.

Вни хрестяться по три рази
І поклони покладають,
А трираменні хрести в них,
Де поглянь, усюди сяють.

І сліду нема з органів,
Лиш дяків зо сто нараз
Прогриміли алілуя
І тропар на п'ятий глас.

Що сей сон значить? Стихар
І кадильницю святую¹
Дайте ми, а я пророчо
Роз'ясню вам правду всюю».

Взяв стихар наш Соломон,
Став кадильнищев махати
І против покус бісовських
Голосно псалом читати.

Аж нараз заглаголав:
«Стережіться, богокуди,
Бо велика боротьба
За святий наш обряд буде.

¹ В ботокудів все святе —
Ось примір з їх ритуалу:
Гріх великий, як хто вб'є
Святий гвізд в святу повалу.

Встануть пастирі безумні,
Встануть і безмозкі вівці
І накинуться на наш
Обряд в божевільній спілці.

Вни трираменні хрести
Захотять покасувати,
А зато дзвінки, органи
В обряд наш понасувати.

«Стережіться! Бог не спить,
Хоть здається, що дримає!
На невірних спаде кара,
Але вірних мзда чекає.

Отож ми держімся твердо
Православія твердині;
Я сам перший запускаю
Довгу бороду віднині».

Тою мовою загріті,
Присягли всі ботокуди
Твердо йти за Соломоном
На всі бої, спори й труди.

І пішли... на чорну каву.
Але бунту сім'я злее
Розширилось. Незадовго
Донеслось владиці тее.

Той почав упоминати
Зразу чемно і покірпо,
Но твердії ботокуди
Всі на те мовчать безмірно.

Розізлились владика. Кинув
Три чи штири анафеми.
Аж тоді опам'ятались
Ботокуди... «Що ми? Де ми?» —

Так самі себе спитали
І поволі в згоді братській
Навернулись на святий
Обряд греко-уніатський.

Тільки Соломон остоявсь
Твердо з свойов бородою,
Вже й владика дав му покій,
От, для любого спокою.

І вславивсь він бородою,
Вна премудрим го зробила,
Ботокудія вся з любов'ю
На ту бороду сь дивила.

Навіть чув я, що зложились
Ботокуди околичні,
Щоб по смерті Соломона
Заховать на віки вічні

Бороду його. Одну
Половину хтять відтяти,
Поробити пензлі й ними
Образи святі писати.

Другу половину хтять
Намочити в оковиті,
А над нею вмурувати
Ті слова, зо срібла литі:

«Тутка спочиває з богом
В оковиті намочена
Мудра борода, по всій
Ботокудії прославлена.

Тут моліться й споминайте,
Всі потомки молоді,
Що жив муж, котрий весь вік свій
Опиравсь на бороді!»